

MINDSZENTY JÓZSEF

(1892-1975)

Mindszenty (1942-ig Pehm) József a Vas megyei Csehimindszenten született. 1903-11 között iskolánkban, a szombathelyi premontrei gimnáziumban tanult, majd jelentkezett a szombathelyi papnevelő intézetbe. 1915. június 12-én Mikes János püspök pappá szentelte. Első állomáshelye Felsőpatyon volt, ahol káplánként és hitoktatóként szolgált. Püspöke 1917 januárjában nevezte ki a zalaegerszegi állami fiúgimnázium hittanárának. 1919 februárjában letartóztatták és Szombathelyen tartották fogva, majd a szülőfalujába internálták. A kommün bukása után augusztus elején tért vissza Zalaegerszegre, amelynek 1921-től plébánosa lett. Itt korszerű egyházközséget és elmélyült hitéletet teremtett, számos új intézményt alapított. 1924-ben pornói címzetes apáttá nevezték ki. 1927-ben előkészítője és aktív részvevője volt az egyházmegyei zsinatnak, majd püspöke megbízásából a szombathelyi egyházmegye zalai elmaradott részének püspöki biztosaként számos új templomot, plébániát, miséző helyet és iskolát építtetett s szervezte meg körülöttük a katolikus közösségek életét. 1937-ben pápai prelátussá, majd 1944. március 4-én veszprémi püspökké nevezte ki a pápa. Püspökként tervet dolgozott ki a püspöki és egyházmegyei földbirtokok fölosztására, de ezt a kormány megakadályozta. Többször tiltakozott a zsidók elhurcolása és a háborús pusztítás ellen. Megtorlásul novemberben letartóztatták, majd Sopronköhidára hurcolták. Csak áprilisban térhetett vissza székvárosába. Rövid veszprémi püspöksége alatt 34 új plébániát, 11 új falusi iskolát alapított. Jelentős szerepe volt a püspöki karnak a háború utáni új helyzetben kiadott első közös körlevele megfogalmazásában. XII. Pius pápa 1945. augusztus 16-án kinevezte esztergomi érsekké. 1946. február 21-én a pápa bíborossá kreálta a római Szent Péter-bazilikában. Magyarország II. világháború utáni, Mindszenty által kezdeményezett újravevő programjában kiemelt helyet kapott az engesztelés gondolata, az őszinte isten- és emberszeretetből fakadó folyamatos imádság, a Mária-tisztelet, a magyar szentek követése, a családi élet és a közélet erkölcsi tisztasága. Nemcsak egyházmegyéjét járta be, de Magyarország sok helyére hívták, mindenütt tömegek hallgatták prédikációit. A 20. sz. egyik legkiemelkedőbb magyar lelkiismereti eseménye volt az általa elgondolt és vezetett Boldogasszony Éve (Mária-év). Vezetése alatt a magyar püspöki kar közös körleveleiben szóvá tette, ha a proletárdiktatúra felé haladó államvezetés megsértette a vallás- vagy lelkiismereti szabadságot, az iskolázás, a művelődés szabadságát; következetesen kiállt az alapvető szabadságjogok érvényesítéséért. Megszólalt a felvidéki magyarság deportálása, a délvidéki magyarok tömeges lemészárlása, a német kitelepítés embertelensége miatt, az ítélet nélkül bebörtönzöttek és internáltak érdekében. A hatalmat magukhoz ragadó kommunisták 1948. december 26-án letartóztatták, majd a fogságban testileg-lelkileg megkínózták, s hazug vádak alapján életfogytiglani fegyházra ítélték. Budapesten, Püspökszentlászlón és Felsőpetényben tartották fogva. A forradalom kitörése után 1956. október 30-án szabadították ki fogságából. Nagy Imre miniszterelnök kérésére november 3-án este 15 perces beszédet mondott a Szabad Magyar Rádióban, kiállt a nemzeti szabadságharc céljai mellett, s a polgári demokrácia jövőképét vázolta föl. November 4-én hajnalban a szovjet csapatok támadása után az USA nagykövetségén kért és kapott menedéket. Csak 1971-ben hagyhatta el a követséget és Rómába ment. Ezt követően haláláig Bécsben, a Pázmáneum épületében lakott. Lelekiismereti kötelességének érezte, hogy a világban szétszóródott magyarokat hitükben és magyarságukban erősítse. Ezért intenzív lelkipásztori munkába kezdett, nyugat-európai városokban és búcsújáráshelyen fölkereste a magyarok sokaságát, hosszabb lelkipásztori útra indult Kanadába, az USA-ba, Dél-Amerikába, Dél-Afrikába, Ausztráliába, Új-Zélandba. A pápa 1973 decemberében megüresedettnek nyilvánította az esztergomi érseki széket. 1975. május 6-án Bécsben halt meg. Ideiglenesen Máriacellben, majd 1991. május 4-én ünnepélyesen az esztergomi bazilika kriptájába temették el.

Forrás: <http://www.katolikus.hu/szentek/mindsz.html>